

EEN FEEDBACKTOOL VOOR LEERLINGEN EN LEERKRACHTEN

1 Wat is de feedbacktool?

In 2018 ontwikkelde de Vlaamse Scholierenkoepel een feedbacktool. Deze tool is een betrouwbaar, gevalideerd, online en gratis instrument waarmee leerkrachten feedback kunnen vragen aan leerlingen in het secundair onderwijs. We deden onderzoek naar verschillende vragen om de feedbacktool te maken:

- > Waarover moet de feedback gaan?
- > Kunnen we één instrument maken voor het hele secundair onderwijs?
- > Hoe zorgen we voor een eenvoudig en bruikbaar instrument voor leerlingen en leerkrachten?

Na theoretisch onderzoek, gesprekken met leerkrachten en leerlingen en statistische analyses kwamen we tot de volgende antwoorden.

1. Waarover moet de feedback gaan?

Leerlingen willen inspraak in het klasgebeuren. Zij willen hun observaties delen met de leerkrachten. Logisch ook, toch? Leerlingen zitten 8 uur per dag op school en zijn dus bij uitstek de ervaringsdeskundigen in het volgen van onderwijs. Dat is een hele hoop expertise om in te zetten bij het maken en verbeteren van lessen. We ondersteunen dan ook graag elke leerkracht die met de mening van leerlingen aan de slag wilt gaan om zichzelf te professionaliseren.

In Vlaanderen en Nederland bestaan er momenteel enkele instrumenten die leerkrachten kunnen gebruiken om feedback van leerlingen te verzamelen. Helaas focuss deze vragenlijsten steeds op het onderwijsproces: hoe begeleidt de leerkracht, hoe wordt de cursus geëvalueerd, ... Daar voegen wij nu een belangrijke extra dimensie aan toe: het onderwijsresultaat. Want daar gaat het om: wat hebben leerlingen nu gehad aan die lessen?

Onderzoek toont ook aan dat feedback aan leerkrachten een meerwaarde biedt. Ze gaan zich meer gaan richten op het leren van leerlingen en worden zo betere leerkrachten.

2. Kunnen we één instrument maken voor het hele secundair onderwijs?

De diversiteit in het secundair onderwijs is zo groot dat we ons in het eerste jaar focussen op het reguliere secundair onderwijs. Dat is op zich al behoorlijk divers. We deden nog geen tests in, bijvoorbeeld HBO5 verpleegkunde, OKAN, buitengewoon secundair onderwijs en deeltijds beroepsonderwijs. We zagen wel in onze onderzoeken dat de vragenlijsten werkten voor de drie graden in het secundair onderwijs én alle onderwijsvormen.

We geven wel de keuze aan de leerkrachten om te bepalen welke thema's ze bevragen bij leerlingen. Zo houden we het ook interessant en relevant. Een leerkracht kan bijvoorbeeld kiezen om voor een lessenreeks L.O. de ontwikkelingen op samenwerken te bevragen maar de vragen over informatieverwerking weg te laten.

3. Hoe zorgen we voor een gebruiksvriendelijk instrument?

Om van onze vragenlijsten een echte tool te maken, werkten we samen met de makers van onzeles.nl. Zij bouwden speciaal voor ons een variant op hun bestaande online software. We testten dit met 3 klassen en 4 groepen leerkrachten en pastten nog aan.

De leerkrachten maken een account, bouwen een vragenlijst en duiden aan in welke klas(sen) ze de vragenlijst willen afnemen. Per klas krijgen ze een unieke pincode. De leerlingen moeten naar de website gaan en deze pincode invullen. Zij kunnen online (via computer of gsm) de vragenlijst invullen. De leerkracht krijgt dan een digitaal feedbackrapport. De Vlaamse Scholierenkoepel biedt verder nog enkele tips en leidraden aan zodat de leerkracht een gesprek kan voeren met zijn/haar leerlingen over deze feedback.

De tool en meer informatie vind je op www.scholierenkoepel.be/feedbacktool

2 Het onderzoeksproces

Voor ons onderzoek naar de beste vragenlijst vroegen we dr. Dries Vervecken om ons te ondersteunen. We bouwden onze studie op in 5 stappen.

- > Studie 1: we doken in de onderwijsliteratuur om de 8 belangrijkste competenties en thema's te vinden waarover leerlingen feedback moeten geven.
- > Studie 2: we bevestigden in tests met 31 leerkrachten dat deze competenties inderdaad relevant en volledig zijn binnen het huidige secundair onderwijs.
- > Studie 3: we maakten samen met 45 scholieren en 18 leerkrachten 73 stellingen voor onze vragenlijst.
- > Studie 4: we testten bij 74 scholieren of de stellingen duidelijk waren.
- > Studie 5: bij een online bevraging van onze stellingen bij 1305 scholieren onderzochten we of onze vragen ook echt samen de gevonden competenties evalueerden (de constructvaliditeit). Dit leidde tot een nieuwe betrouwbare en gevalideerde vragenlijst verdeeld in 10 competentiedomeinen: Creatief zijn (n=5), Samenleven (n=5), Zelfregulatie-Carrière (n=3), Zelfregulatie-Vakinschatting (n=3), Zelfregulatie-Veerkracht (n=3), Informatieverwerking (n=3), Samenwerken (n=7), Communiceren (n=6), Ict (n=5), Kritisch zijn (n=3).

De 10 competentiedomeinen vullen we in onze vragenlijst aan met 4 thema's over het onderwijsproces, ontwikkeld in eerder onderzoek voor onze werkmap 'Ssst de leerkracht leert' (2011).

Leerkrachten kunnen ook open vragen toevoegen zodat de leerlingen in eigen woorden kunnen vertellen wat ze bijvoorbeeld het sterkste leermoment vonden, welke tip ze nog hebben, wat ze van een specifieke uitstap vonden, ...

3 Bronnen

Enkele interessante bronnen die wij hebben geraadpleegd:

American Educational Research Association (AERA), American Psychological Association (APA) & National Council on Measurement in Education (NCME). 1999. Standards for education and psychological testing. Washington, DC: American Educational Research Association.

Berendt, B. (2006): Teilnehmerzentrierte Struktur- und Verlaufsplanung von Lehrveranstaltungen. In: Berendt, B., Voss, H. P., & Wild, J. (Hg.): Neues Handbuch Hochschullehre. Berlin, S. 1-39.

Braun, E., & Hannover, B. (2008): Zum Zusammenhang zwischen Lehr-Orientierung und Lehrgestaltung von Hochschuldozierenden und subjektiven Kompetenzerwerb bei Studierenden. In: Zeitschrift für Erziehungswissenschaft [Sonderheft 9: Perspektiven der Didaktik], S. 277-291.

Donabedian, A. (1980). Explorations in Quality Assessment and Monitoring Vol. 1. The Definition of Quality and Approaches to Its Assessment. Ann Arbor, MI: Health Administration Press.

Gibbs, G., & Coffey, M. (2004): The impact of training of university teachers on their teaching skills, their approach to teaching and the approach to learning of their students. In: Active Learning in Higher Education 5, S. 87-100.

Hattie, J., & Timperley, H. (2007). The power of feedback. Review of Educational Research, 77, 81-112.

Locke, E.A., & Latham, G.P. (1990). A theory of goal setting and task performance. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Nowakowski, A., Vervecken, D., Braun, E., & Hannover, B. (2012). What university lecturers can learn from evaluation feedback: The differential impact of process- versus outcome-oriented feedback on teaching orientations.

OECD. (2014). TALIS 2013: Results: een international perspective on teaching and learning (Onderzoeksrapport). Geraadpleegd op 5 juli, 2018 via: <http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/education/talis-20...>

Onderwijsinspectie (2018). Bronnendocument referentiekader voor onderwijskwaliteit. Geraadpleegd op 5 juli, 2018 via: <https://www.vlaanderen.be/nl/publicaties/detail/van-rok-naar-ok-naar-inspectie-2-0>

Thijs, A., Fisser, P., & Hoeven, M. van der (2014). 21e eeuwse vaardigheden in het curriculum van het funderend onderwijs: een conceptueel kader. Enschede: SLO.

Van Petegem, P., Deneiere, A., Cautreels, P. (2008) Leraren leren van leerlingen, Instrument voor zelfevaluatie door leraren, Mechelen: Plantyn

Vervecken, D., Spexard, A., Nowakowski, A., & Braun, E. (2011). Kompetenzorientierte Lehrveranstaltungsevaluation als Instrument der Reformgestaltung.

Voogt, J., & Pareja Roblin, N., (2012): A comparative analysis of international frameworks for 21st century competences: Implications for national curriculum policies, Journal of Curriculum Studies, 44, 299-321.

VSK. (2010). Sst, de leerkracht leert! 25 methodieken om te ontdekken hoe je leerlingen je lessen ervaren. Mechelen: Plantyn.

Willis GB. (2005). Cognitive interviewing: A tool for improving questionnaire design. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.